

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

9 december 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over niet-gesubsidieerde projecten inzake zorgverbreding

Commissie voor Onderwijs Vorming en Wetenschapsbeleid

Woensdag 9 december 1998

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.18 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over niet-gesubsidieerde projecten inzake zorgverbreding

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over niet-gesubsidieerde projecten inzake zorgverbreding.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, het decreet basisonderwijs bepaalt dat het gewoon onderwijs in principe verantwoordelijk is om door blijvende aandacht en verbreding van de zorg zoveel mogelijk leerlingen te begeleiden. Dat is het basisprincipe. Scholen beschikken over een grote autonomie bij het vervullen van deze zorgverbreding. Ze weten echter niet altijd hoe dit concreet moet en daarom zijn modellen erg belangrijk. Tot nu toe brengen de GON-projecten, de projecten van OVB en OVGB dit in de praktijk. Dit geeft echter een versnipperd en onvolledig beeld van de keuzemogelijkheden tot zorgverbreding. Ik heb vernomen dat dit alles zal worden geëvalueerd en mooi structureel ingebed. Vandaar dat mijn inbreng van vandaag belangrijk kan zijn. Voor de toekomst is het niet belangrijk wie wat doet, maar de zaken moeten op de best mogelijke manier gebeuren.

Er bestaan projecten, zoals het project geïntegreerde logopedische hulp in de basisschool en het project vroegdetectie van spraak- en taalproblemen bij

vierjarige kleuters. Beiden zijn uitzonderlijk toegelaten bij de Limburgse Dienst voor Stem- en Spraaktherapie, en dit zonder subsidiëring. De persconferentie van deze dienst is voor mij de aanleiding geweest tot het stellen van deze vraag. Ik kende dit project allang, maar ik had nooit de link gelegd.

Ik zal het eerst hebben over het project van de vroegdetectie. In meer dan 200 scholen in Limburg over alle netten heen worden alle vierjarige kleuters gescreend. Alle gemeenten worden gevraagd om zich aan te sluiten. Dan worden alle kinderen automatisch op vierjarige leeftijd gescreend om na te gaan of ze taalproblemen hebben. Men kiest kleuters van vier jaar omdat deze leeftijd belangrijk is in de taalontwikkeling. Zo kunnen ze mits kleine bijsturingen klaar zijn om goed mee te kunnen bij het leren schrijven en lezen en beginnen ze niet met een leerachterstand.

De screening bij deze vroegdetectie bij 5799 kleuters vorig schooljaar wees uit dat in de 216 scholen van de 29 aangesloten gemeenten, 4 percent van de meisjes en 7 percent van de jongens drie of meer symptomen hadden die belangrijk waren om op te volgen. 15 percent van de vierjarigen komt in aanmerking voor een advies logopedische behandeling. Deze wordt in de scholen tijdens de schooluren aangeboden. Ik benadruk dat dit alleen voor kleine behandelingen kan. Een logopedische behandeling ten gronde met tegemoetkoming van het Riziv vraagt een volledig andere aanpak, waaraan twee of drie keer per week een volledig uur wordt besteed. Het gaat hier om kleine problemen die men binnen de schooltijd kan oplossen. Men haalt goede resultaten. Wel stelt men vast dat er ondanks alles een aantal problemen blijven bestaan. Turkse en Marokkaanse kleuters bijvoorbeeld kunnen niet genieten van deze logopedische behandeling, omdat de ouders het systeem niet begrijpen. Daarom werkt men samen met OVB.

Van Cleuvenbergen

Het andere project, geïntegreerde logopedische hulp in de basisscholen, beoogt hetzelfde : men biedt beperkte logopedische hulp aan tijdens de schooluren. Dat laatste is belangrijk omdat ouders met kinderen die het vaak ook moeilijker hebben om te leren, nog twee tot drie keer per week naar de logopedist moeten. Het gevolg is dat de onderwijsbelasting voor de kinderen erg zwaar wordt. Vandaar dat deze projecten erg belangrijk en boeiend zijn.

Door deze projecten ontstond er heel wat ervaring in verband met taal- en spraakproblemen, zowel wat betreft de aanpak in de scholen zelf als het betrekken van ouders, PMS-centra en plaatselijke besturen, alsook op het vlak van de methodologie. Ik wil er nog duidelijk aan toevoegen dat deze projecten lopen onder begeleiding van alle netten.

Naast de aandacht voor zorgverbreding in het basisonderwijs bestaat ook interesse om deze zorgverbreding in het secundair onderwijs toe te passen, evenals aandacht voor vernieuwing in de lerarenopleiding en nascholing in de huidige CLB's. Het lijkt me dan ook zinvol dat de minister van Onderwijs een signaal geeft over de waarde van dergelijke projecten. Zo kunnen ze bij een positieve evaluatie als voorbeeld worden gesteld en eventueel worden veralgemeend in het basis- en secundair onderwijs.

Waarom worden dergelijke niet-gesubsidieerde projecten niet vermeld in de beleidsbrief van de minister ? Waarschijnlijk omdat ze geen weerslag hebben op het budget, maar daardoor worden ze ook uit het oog verloren. Krijgen nog andere projecten op experimentele basis en niet-gesubsidieerd steun van de minister van Onderwijs ? Werden deze niet-gesubsidieerde projecten geëvalueerd en zo ja, wat zijn de resultaten ? Wat deed de minister reeds om de positieve resultaten van deze projecten kenbaar te maken in de sector en de knowhow zo in alle scholen te verspreiden ?

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, met het decreet basisonderwijs werd zorgverbreding voor het gewoon basisonderwijs expliciet als opdracht ingeschreven. Om de scholen hierbij te ondersteunen worden reeds enkele jaren projecten uitgevoerd en middelen ter beschikking gesteld. Mevrouw Van Cleuvenbergen verwijst naar het geïntegreerd onderwijs en het

OVGB. Ik wil hieraan zeker ook het project zorgverbreding en het onderwijsvoorrrangsbeleid in het algemeen toevoegen. OVGB of onderwijsvoorrrangsgebiedenbeleid richt zich immers specifiek tot de Limburgse situatie en werkt met middelen uit de Limburgse reconversie, complementair aan het onderwijsvoorrrangsbeleid.

Het is juist dat scholen ruimte en autonomie krijgen om aan de zorgverbreding invulling te geven. Modellen zijn hierbij zeker relevant. Daarom werd in het kader van het hogergenoemde zorgverbredings- en onderwijsvoorrrangsbeleid een ondersteunings- en begeleidingsstructuur opgezet om scholen, leerkrachten, begeleiders, PMS-medewerkers en leden van de inspectie vorming te bieden. Diverse steunpunten worden door de overheid gesubsidieerd om de verschillende pijlers van het gevoerde beleid inhoudelijk verder uit te werken, bijvoorbeeld over intercultureel onderwijs, taalvaardigheidsonderwijs, preventie en remediëring van leerproblemen.

Bovendien werd ook een extra begeleidingskader toegekend aan de koepelorganisaties om de implementatie van het beleid in de scholen mee te helpen realiseren. Dit verduidelijkt hopelijk dat vanuit de overheid inspanningen worden gedaan om scholen, met respect voor hun autonomie, toch materialen, modellen en werkwijzen aan te bieden. Uiteraard blijven scholen vrij om in het kader van hun zorgverbredingsinspanningen samen te werken met schoolexterne hulpverleners. Zeker in het geval van specifieke leer- of ontwikkelingsproblemen van kinderen doet de school soms een beroep op schoolexterne instanties. Ik denk hierbij aan revalidatiecentra, behandelingscentra, zelfstandige therapeuten, enzovoorts. Vaak is dit ook een bewuste keuze van de ouders. De door mevrouw Van Cleuvenbergen aangehaalde initiatieven sluiten hierbij zeker aan en mogen in dit kader worden gesitueerd.

Uit de rapportering over een in juni 1997 uitgevoerde enquête over het project Geïntegreerde logopedische hulpverlening bij ouders van 200 leerlingen bleek dat de problemen waarbij hulpverlening werd geboden hoofdzakelijk te maken hebben met uitspraakmoeilijkheden en spraak- en taalproblemen. De enquête werd uitgevoerd door de Limburgse dienst voor stem- en spraaktherapie. De resultaten werden ter informatie ter beschikking gesteld van de administratie. De bevraging had vooral betrekking op de beleving bij de ouders van de noodzaak en van de gepercipieerde resultaten van de behandeling voor het kind.

Baldewijns

Ook de resultaten van de vroegtijdige detectie van spraak- en taalproblemen bij vierjarige kleuters werden in het kader van het jaarverslag 1995-1996 door de Limburgse Dienst ter informatie overgemaakt aan de administratie.

Hoewel ik het effect van de geboden hulp, in de vorm van diagnostiek en behandeling van de betrokken kinderen, niet wens te minimaliseren en er zelfs mijn appreciatie voor wil uitspreken, wil ik toch beklemtonen dat het zorgverbredingsbeleid vooral de nadruk wil leggen op de draagkracht van de school zelf en op de handelingsbekwaamheid van de leerkrachten, onder meer wat betreft preventie en remediëring van leerproblemen. Externe hulp wordt niet principieel uitgesloten, maar er zou steeds een meerwaarde moeten zijn voor de betrokken leerkrachten.

Op basis van deze informatie is niet duidelijk in welke mate de extra ondersteuning ook blijvende effecten creëert bij de leerkrachten. De vraag kan inderdaad worden gesteld of ze hierdoor vaardiger worden om zelf om te gaan met verschillen tussen de leerlingen en met het aanpakken van de leerproblemen. Mevrouw Van Cleuvenbergen, u hebt daarnaast eigenlijk reeds uw eigen vraag beantwoord.

Gelet op de ruime waaier en verscheidenheid aan schoolexterne initiatieven betreffende individuele hulp aan leerlingen, die voor de betrokken kinderen relevant kan zijn en in zekere zin ook als zorgverbredend kan worden aanzien, maken die initiatieven geen deel uit van het door de overheid gevoerde beleid. Ze worden dus ook niet opgenomen in de beleidsintenties terzake. Het is bijgevolg ook niet mogelijk al deze initiatieven op hun waarde te beoordelen en eventuele positieve resultaten van bepaalde organisaties te promoten. Wel wil ik hier nog even onderstrepen dat het initiatief dat u zelf uitgebreid hebt aangehaald, mij zeker bekend is en dat ik daar ook de grootste appreciatie voor heb.

Ik wil u ook attent maken op artikel 49 van het decreet basisonderwijs dat voorziet in revalidatie tijdens de lestijden. Ik hoop dat we hieromtrent nog een uitvoeringsbesluit kunnen afwerken tijdens de komende maanden. Het spreekt vanzelf dat de revalidatie in het gewone basisonderwijs ook niet te omslachtig mag zijn. Ik denk hier aan een maximum van een tweetal uren per week. Ze kan ook best binnen de school worden georgani-

seerd, zodat ze geen extra belasting meebrengt voor het kind.

Mevrouw Van Cleuvenbergen, ik hoop hiermee een antwoord te hebben gegeven op de aan uw bezorgdheid ontsproten vragen. We moeten dit terrein zeker in het oog houden. We moeten ons ook hoeden voor mogelijke misbruiken van screenings door externe organisaties, en er vooral op toezien dat die externe screenings niet leiden tot een vorm van klantenwerving. Ik heb niet gezegd dat dit in het door u geciteerde geval zou zijn gebeurd. Ik geloof zelfs sterk van niet.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik dank de minister voor zijn antwoord, vooral voor het expliciet vernoemen van de uitvoeringsbesluiten van artikel 49. Wel koppelt hij die aan een beperkt tijdsbestek. Dit is altijd het probleem. Moet men kinderen nog bij de groep laten horen of mag men ze daaruit wegnemen ?

Mijnheer de minister, u hebt ook verwezen naar de verantwoordelijkheid van leerkrachten en van de leerkrachtenbegeleiding. Ook ik geloof daar vast in. Ik heb onmiddellijk na de persconferentie aan een van uw medewerkers het jaarverslag overgemaakt. Daaruit heb ik onder meer onthouden dat vooral bij de vierjarige kleuters de kleuterleidsters de detectie kunnen doen. Ze zijn dit gewoon. De dienst wordt bovendien ook uitgenodigd in de meeste opleidingscentra voor leerkrachten, zodat de studenten daar een aantal initiatielessen krijgen over de problematiek en de cijfergegevens ter beschikking krijgen. Vooral bij de detectie van die vierjarige kleuters is dit enorm belangrijk en is de rol van leerkrachten heel groot.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Ik heb nog een bijkomende geruststelling voor mevrouw Van Cleuvenbergen. Uit de resultaten van dergelijke enquêtes hebben we heel wat kunnen leren en we kunnen vandaag al verschillende conclusies trekken. Daarmee zullen we rekening moeten houden, zowel in de scholen en tijdens de voorbereiding van de leerkrachten, als in de navormingsprojecten. We willen de uitvoeringsbesluiten dan ook tot stand laten komen in samenspraak met het veld, zodat we een goede vertaling kunnen krijgen van wat daar leeft.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.37 uur.*
